

KLAGANDE

Kaj ROLAND Edvard Berglund, 480130-5519
Holms Skogsbol 1
464 94 MELLERUD

MOTPART

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Vänerns borg
462 82 Vänerns borg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län, Miljöprövningsdelegationen Vänerns borg,
beslut 2008-11-28 i ärende nr 551-46494-2005, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd till täkt av berg och grus på fastigheten Vången 1:80, Bengtsfors kommun,
Västra Götalands län

DOMSLUT

Miljödomstolen upphäver andra meningen i villkor 2 i Länsstyrelsens beslut. Villkoret ska sålunda ha följande lydelse.

2. Material från naturgrustäkten får endast användas för speciella ändamål som kräver naturgrus.

I övrigt avslår Miljödomstolen Roland Berglunds yrkanden.

BAKGRUND

Roland och Mats Berglund bedriver, genom bolaget Berglunds Transport och Maskin AB, täktverksamhet på fastigheten Vången 1:80 i Bengtsfors kommun. Ett flertal tidsbegränsade tillstånd har meddelats för verksamheten under årens lopp. Tillstånden har omfattat ett avsevärt större område än där täktverksamhet de facto har bedrivits.

Det senast gällande tillståndet, meddelat av Länsstyrelsen genom beslut den 27 juni 2006, upphörde att gälla efter den 30 juni 2007. Roland och Mats Berglund har därför ansökt om förnyat tillstånd för täktverksamheten under en 20-årsperiod. Ansökan avser hela det område som omfattats av tidigare tillstånd.

Länsstyrelsen har genom det nu överklagade beslutet meddelat tillstånd. Giltighetstiden har dock begränsats till tio år. Även den mängd material som får tas ut ur täkten har halverats jämfört med ansökan. Tillståndet avser också ett avsevärt mindre område än vad Roland och Mats Berglund har ansökt om. Tillståndet är förenat med ett antal villkor, varav villkor 2 har följande lydelse.

2. Material från naturgrustäkten får endast användas för speciella ändamål som kräver naturgrus. Krossning av utbrutet material får ske längst till utgången av 2010.

YRKANDEN M.M.

Roland Berglund har yrkat att tillståndet ska omfatta hela det ansökta området. Vidare har han yrkat att villkor 2 ska upphävas. Roland Berglund har framfört följande.

Med hänsyn till materialets kornstorleksfördelning och områdets naturvärden är det fördelaktigt med fortsatt brytning åt norr och väster. Det är däremot olämpligt att fortsätta brytning åt sydväst, varför denna del av täkten avslutas.

I dagsläget saknas tillräcklig kunskap för att ersätta naturmaterialet i de finare sorteringarna av betong med krossat bergmaterial. Det har gjorts försök att lösa detta

problem på olika företag, men det saknas tillgängliga generaliserbara lösningar. Tillverkningen av betongballast kräver därför natursand. I Vången är naturmaterialet fint och lämpar sig väl för betongtillverkning. Täkten har försett regionen med material sedan början av 1900-talet. Behovet föreligger fortsättningsvis. Tre av täckens största kunder har beskrivit sina framtida materialbehov. Sammantaget kommer de att ha ett behov av ca 65 000—70 000 ton naturgrus och sand årligen.

I samband med en tidigare ansökan för tækten siktades materialet från ett stort antal provgropar. Sju av provgroparna låg inom det område som Länsstyrelsen nu har avslagit tillstånd för. I dessa provgropar består materialet huvudsakligen av sand och fint grus som är lämpat för betongtillverkning. På de flesta ställena består detta material till cirka 70 % eller mer av korn mindre än 4 mm, ca 90 % har kornstorlek understigande 8 mm.

Täktområdet ligger inom riksintresse för naturvården, Ödskölts moar, som har ett huvudsakligen geovetenskapligt värde. Av riksintressebeskrivningen framgår dock att riksvärdet inte kan hävdas i delar med täktillstånd. Tækten har legat på platsen i cirka 100 år och det nu sökta täktområdet har varit med även i tidigare täktplaner. Riksintresset beskrivs också i materialförsörjningsplanen för Dalsland. Tækten ligger i delförekomsten 754 Högemon. Den är åsatt naturvårdsklass III, ”av täktverksamhet kraftigt störd del av Ödskölts moar”, som är den lägsta klassen på en skala I-III. Vidare anges att ytterligare uttag i södra delen är direkt olämpligt ur geovetenskaplig synvinkel och bör avstyras. Tækten gränsar i denna del till delförekomsten 752 Kraksvadet som är av naturvårdsklass I. Det anges att skärningsväggarna bör dokumenteras innan de återställs och att tækten mot väster och norr i stället kan utvidgas inom grusförekomsten 754 Högemon enligt föreslagen täktplan. Det sägs också att områdena vid Garpungebyn och Bäckefors, vid tækten Vången 1:43, bedöms som framtida produktionscentra i Bengtsfors kommun. I båda områdena kan både krossberg och grus brytas, med stark tonvikt på krossberg i Garpungebyn och kombination av båda i Bäckefors.

Vad gäller tidsbegränsningen för krossning av material från naturgrustækten (villkor 2) kommer merparten av det naturmaterial som tas ut att vara finmaterial. Detta är

en förutsättning för att det ska vara nödvändigt för betongtillverkning och för att uttaget ska vara motiverat. Det finare materialet är dock uppblandat med grövre, vilket naturligtvis tas ut samtidigt. Det finare materialet avskiljs genom siktning. Tillstånd bör lämnas för att krossa den begränsade del av materialet som är grövre, så att även detta material kan användas. Det är slöseri med naturresurser att losshålla material och sedan inte utnyttja det. Veterligen finns inte några täkter i Sverige som har ett liknande villkor.

Länsstyrelsen har yrkat att överklagandet avslås i den del som rör täktområdets utbredning. Vad gäller villkor 2 har Länsstyrelsen medgivit en ändring till följande lydelse.

2. Material från grustakten får endast användas för sådana ändamål som kräver naturgrus. Krossning av utbrutet material får endast utföras efter medgivande av tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen har framfört följande. Redovisade undersökningar visar inte på att området i sin helhet är lämpligt som naturgrustäkt. Provpunkterna är för glesa för att med säkerhet belysa materialförekomstens sammansättning inom detta relativt stora område. Från undersökningar vid ansökan samt genom erfarenheter från pågående exploatering har framkommit att området inrymmer ett grovt stenigt, grusigt, material. Eftersom befintliga prov visar att materialet är mycket skiftande inom området behövs fler prover. Befintliga prover saknar materialföljden hela vägen ner till berg, vilket ger en osäkerhet i hur mycket material som finns inom området och hur materialföljden ser ut på djupet. Undersökningen visar att de stora materialmängderna i allmänhet är alltför grovkorniga. I en av provgruperna redovisas lager av alltför fint material av moig lera. Utbredningen av denna lerbeförekomst är inte klarlagd. Nuvarande undersökning visar inte att hela det område som avses i ansökan är tillräckligt lämpligt som naturgrustäkt för att brytning ska kunna tillåtas. Möjligen kan ytterligare undersökningar med fler provgrupper utvisa om det finns områden med tillräcklig förekomst av sådant naturgrusmaterial som inte kan ersättas av bergsmaterial, för att motivera brytning. Undersökningarna bör även ske ner till berggrunden.

Vad gäller materialförsörjningsplanen för Dalsland gjordes den utifrån det kunskapsläge som fanns 1999. Även om det aktuella området funnits med i tidigare planer måste det göras en helt ny prövning vid varje ansökan om tillstånd. Sedan 1999 har behovet av material successivt förändrats genom ökad kunskap om lämpliga ersättningsmaterial.

Täktområdet ligger inom område av riksintresse för naturvården och inom område som kan ha betydelse för den framtida vattenförsörjningen. Eftersom området endast kan bevaras genom att det undantas från täktverksamhet är det av största vikt att brytning sker på ett optimalt sätt. Det har inte visats att materialet har optimal sammansättning för betonggrus och täkten bör därför begränsas till det område som medges i Länsstyrelsens beslut.

Vad gäller villkor 2 ska, enligt miljömål i Västra Götalands län, det årliga uttaget av naturgrus i länet år 2010 vara högst 1,4 miljoner ton. Målet är svårt att nå. Användningen av materialet bör därför vara för sådana ändamål som inte kan ersättas av bergskross. Eftersom krossat naturgrus har samma egenskaper som bergskross är det olämpligt att tillåta utbrytning av grovkornigt grusmaterial för krossning. Det är bättre att bevara materialet i dess ursprungliga skick med annat användningsområde, exempelvis prydnadssten. Det kan dock uppkomma situationer där krossning kan vara den mest lämpliga metoden för att utnyttja materialet och det kan vara lämpligt att lämna viss öppning för att tillåta detta. Den av Länsstyrelsen medgivna lydelsen ger ett mer flexibelt villkor, men anger en bestämd riktning om att naturgrus inte bör krossas utan ska användas för ändamål där det inte finns annat lämpligt ersättningsmaterial. En sådan lydelse har av Länsstyrelsen använts i annat tillstånd för täkt av naturgrus. I ytterligare ett annat fall har Miljöprövningsdelegationen medgivit krossning endast för fraktioner över 300 mm.

DOMSKÄL

Roland Berglund har yrkat dels att täktområdet ska utvidgas till ansökt storlek, dels att villkor 2 i Länsstyrelsens beslut ska upphävas.

Täktområdets storlek

Roland Berglund har yrkat att täktverksamheten ska få bedrivas på hela det ansökta området. Detta område, som har omfattas av tidigare gällande tillstånd, är avsevärt större än vad som följer av Länsstyrelsens nu överklagade beslut. Roland Berglund har inte yrkat att den mängd material som får brytas ut ska öka.

Länsstyrelsen har bedömt att den tillståndsgivna mängden berg- och grusmaterial kan tas ut inom det område som tillståndet omfattar. Bedömningen grundas på en överslagsmässig beräkning, utifrån bl.a. de uppgifter som Roland Berglund har lämnat, och är således förenad med viss osäkerhet. Länsstyrelsens bedömning framstår emellertid som i huvudsak sannolik. Roland Berglund har heller inte framfört något som gör att det finns anledning att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning.

Med anledning av det anförda finner Miljödomstolen att det som utgångspunkt för bedömningen får anses att det tillståndsgivna området i huvudsak kan tillgodose verksamheten med material av tillräcklig kvalitet i den mängd som får brytas ut enligt tillståndet. Tillståndsgivet område får således anses tillräckligt stort för att möjliggöra ett fullt utnyttjande av lämnat tillstånd.

Roland Berglunds överklagande synes främst vara inriktat mot ett säkerställande av området för framtida täktverksamhet. Miljödomstolen kan härvid konstatera att täktområdet är väl lokaliserat. Övriga motstående allmänna intressen har ringa tyngd och såvitt framgått föreligger inga motstående enskilda intressen. Med hänsyn till erfarenheterna från tidigare brytning samt till de geologiska förutsättningarna är det inte osannolikt att det finns goda fyndigheter av naturgrus/sand av erforderlig kvalitet för betongtillverkning m.m. inom det ansökta området. Som Länsstyrelsen framfört kan det emellertid inte med någon större säkerhet slås fast att så är fallet. Med hänsyn till områdets storlek och allmänna skyddsvärden måste för att brytning ska tillåtas krävas att det med något större säkerhet än i dag påvisas att naturgruset håll-

ler sådan kvalitet som behövs för betongindustrin eller för annat beaktansvärt behov som inte kan tillgodoses med annat material. Brytning inom området förutsätter därför vidare undersökningar av området, exempelvis geofysiska mätningar i någon form, eventuellt kompletterade med borrhning.

Mot ovanstående bakgrund finner Miljödomstolen att det i dag saknas anledning att utöka täktområdet. Den utredning och prövning som Roland Berglunds yrkande föranleder får utföras inför en ansökan om fortsatt eller utökad verksamhet. Yrkandet ska därmed avslås.

Villkor 2

Villkor 2 i Länsstyrelsens beslut består av två meningar. I första meningen föreskrivs att naturgruset bara får användas för speciella ändamål, medan det i den andra stadgas att utbrutet material från naturgrustäkten inte får krossas efter utgången av 2010. Roland Berglund har yrkat att hela villkor 2 ska upphävas.

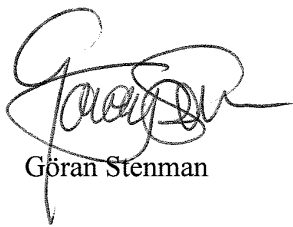
Naturgrus är en begränsad resurs och det finns ur ett nationellt och uthålligt perspektiv anledning att begränsa uttaget till de användningsområden där ersättningsmaterial saknas. Det saknas därför skäl att upphäva villkorets första mening.

Vad avser förbudet mot krossning i villkorets andra mening har Roland Berglund framfört att syftet med villkoret är självreglerande, eftersom marknadsvärdet är lägre för krossat än för icke krossat material. Han har också framfört att det är en onödig åtgärd att lägga tillbaka de större fraktioner som nödvändigtvis följer med vid uttaget av naturgrus samt att krossning av natursten är mycket mer energieffektivt än krossning av berg. Länsstyrelsen har framfört att man likaväl kan använda berg för att utvinna krossmaterial och att man generellt inte ska utnyttja naturgrus/sten för annat ändamål än för sådant som det är speciellt lämpat. Länsstyrelsen har föreslagit en förändrad lydelse, innebärande att krossning får ske efter medgivande av tillsynsmyndigheten. Roland Berglund har gjort gällande att Länsstyrelsens ändringsförslag är otydligt och rättsosäkert.

I enlighet med vad Roland Berglund har framfört bedömer Miljödomstolen att syftet med det föreskrivna villkoret i inte obetydlig omfattning torde uppfyllas utan att frågan behöver särskilt regleras. Villkoret skulle sannolikt medföra endast en marginell vinst för det allmänna jämfört med den inskränkning som det innebär för verksamhetsutövaren. Miljödomstolen finner sammanlagt att villkoret i denna del är onödigt betungande och att det bör upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2

Överklagande senast den *28 december 2009*.

Göran Stenman

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Göran Stenman, ordförande, och miljörådet Gunnar Barrefors samt de sakkunniga ledamöterna Thorsten Blomquist och Karin Thorsenius. Föredragande har varit beredningsjuristen Jerker Loré.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT
2008-11-28

BILAGA 1
Aktbilaga 27
Diarienummer
551-46494-2005
Dossienummer
1460-23

Sida
1(14)

Roland Berglund och Mats Berglund
Holm Skogsbol
464 94 Mellerud

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till täkt av berg och grus

Verksamhetskod: B 10.11

Beslut

Miljöprövningsdelegationen avslår ansökan om tillstånd till utvidgad täkt av berg och naturgrus inom de delar som anges på bifogad karta, se bilaga 1.

Miljöprövningsdelegationen lämnar Roland Berglund (480130-5519) och Mats Berglund (810507-5819) tillstånd enligt miljöbalken att bedriva fortsatt och utvidgad täkt på fastigheten Vången 1:80 i Bengtsfors kommun. Verksamhetsområdet framgår av karta som bifogas, se bilaga 1.

Tillståndet omfattar följande verksamheter.

- Losshållning av högst 400 000 ton berg och 100 000 ton naturgrus
- Krossning av berg
- Sortering.

Tillståndet gäller till och med den **31 december 2018**. Då skall området vara slutligt efterbehandlat om inte tillsynsmyndigheten beslutar annat.

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Säkerhet till ett belopp av 950 000 kr har i form av en garanti med nr 3759441458 ställts av Nordals Härads Sparbank. Miljöprövningsdelegationen godtar denna säkerhet för täktverksamheten.

Villkor för verksamheten

1. Verksamheten skall bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökningshandlingarna och den täktplan som hör till ärendet om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Material från naturgrustäkten får endast användas för speciella ändamål som kräver naturgrus. Krossning av utbrutet material får ske längst till utgången av 2010.
3. Geologisk dokumentation av den sydvästra schaktväggen, markerad på bifogad täktplan, skall utföras av jordartsgeologisk sakkunnig innan fortsatt brytning enligt detta tillstånd sker samt innan slänten efterbehandlas. Resultatet skall skriftligen redovisas till tillsynsmyndigheten i nästföljande miljörapport.

Täktområdet

4. Brytningen får ske över grundvattenytan dock inte djupare än till nivån 152,5 meter över havet.
5. Innan tillståndet får tas i anspråk skall gränsen för brytningsområdet markeras i terrängen med fasta gränspålar vid alla hörn/brytpunkter. Markeringarna skall bibehållas under hela exploateringstiden.
6. Tillfredsställande insynsskydd runt brytningsområdet skall finnas under hela brytningsperioden.
7. Avbaningsmassor får inte avyttras.
8. På arbetsplatsen skall hållas god ordning. Inom täktområdet får inte finnas upplag som inte hör till verksamheten.

Omgivningspåverkan

9. Starkt bullrande verksamhet som krossning, borring, sprängning och skutknackning får bedrivas endast helgfria vardagar måndag till och med fredag kl. 07-18. Utlastning, transporter och annan mindre bullrande verksamhet får bedrivas på andra tider.
10. Buller från täktverksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet skall begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än riktvärdena
50 dB(A) dagtid (kl. 07-18), utom söndagar och helgdagar,
45 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) samt söndag och helgdag (kl. 07-22),
40 dB(A) nattetid (kl. 22-07).
Den momentana ljudnivån nattetid (kl. 22-07) får som riktvärde utomhus vid bostäder maximalt uppgå till 55 dB(A).
11. Sprängningarna skall, så långt som möjligt, riktas från befintlig bebyggelse för att begränsa luftstöt vågen och risken för stenkast. Vid sprängning skall täktområdet effektivt avspärras för allmänheten och närboende förvarnas skriftligen minst ett dygn innan sprängning.
12. Markvibrationer – definierat som högsta svängningshastighet i vertikal-led - orsakade av sprängning, får som riktvärde inte överstiga 4 mm/s vid bostadshus.
13. Luftstöt vågor till följd av sprängning får vid bostadshus inte överskrida riktvärdet 100 Pa (frifältsmätning).
14. Kemiska produkter skall förvaras i tankar så att läckage förhindras. Drivmedel, smörj- och spilloljor skall förvaras i tankar innanför invallning eller i tråg som rymmer hela volymen. Förvaringsutrymmen skall vara utförda så att de inte sätts ur funktion genom vattenfyllning vid nederbörd.

15. Åtgärder skall vidtas för att minimera spridning av damm från verksamhetens alla moment.
16. Vid oljehantering inklusive tankning samt under de fordon och maskiner som parkerats för natten eller längre tid skall marken skyddas eller vara beständig mot spill.
17. Spill av petroleumprodukter skall omhändertas som farligt avfall.
18. Vatten skall före avledning från täktområdet genomgå slam- och oljeavskiljning i sedimentationsdamm.
19. Ett aktuellt kontrollprogram avseende bl.a. vibrationer och grundvatten (nivåer och kvalitet) skall finnas för verksamheten och följas. Programmet skall bland annat ange hur verksamheten kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till kontrollprogram skall lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att detta beslut vunnit laga kraft.

Efterbehandling

20. Efterbehandling skall utföras, efter hand som arbetet fortskrider, enligt beskrivning i ansökan om inte tillsynsmyndigheten anvisar annat. Avbagningsmassor från täkten skall användas för att täcka slänter och även täktbotten där den utgörs av naturgrus. Externa massor såsom lera, sten m. m, får inte, utan tillsynsmyndighetens medgivande, användas till återfyllnad.
21. I täktområdet får efter avslutad verksamhet inte finnas uppenbara säkerhetsrisker. Farliga bergstup får inte förekomma. Området skall städas och alla maskiner, upplag och anordningar för verksamheten tas bort.

Riktvärde är ett värde som om det överskrids medför en skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.

Tid för igångsättande

Eftersom verksamheten redan bedrivs på platsen anges ingen tid då verksamheten skall ha satts i gång.

När tillståndet får tas i anspråk

Detta tillstånd får tas i anspråk direkt även om det inte har vunnit laga kraft.

Upphävande av äldre beslut

Tidigare beslut för verksamheten har upphört att gälla.

Särskilda upplysningar

Miljöprövningsdelegationens prövning av täktverksamheten omfattar endast bestämmelserna i 9 kap miljöbalken. Krävs andra tillstånd eller avtal får tillståndshavaren ordna detta särskilt.

Enligt 5 § i förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd, skall upplysning lämnas om produktion av berg, sten, grus, sand, lera, torv eller andra jordarter.

Produktionsuppgift skall lämnas till Länsstyrelsen senast den 28 februari varje år.

En miljörapport skall lämnas till tillsynsmyndigheten senast den 31 mars varje år. I miljörapporten skall redovisas de åtgärder som har vidtagits för att uppfylla villkoren och resultatet av dessa åtgärder.

Den årliga täktavgiften bestäms av Länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten i särskilt beslut med stöd av förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

Redogörelse för ärendet

Ansökan

Ansökan avser uttag av 40 000 ton berg och 10 000 ton sand och grus årligen under en 20-årsperiod. Krossning av bergmaterial och delar av grusmaterial avses även utföras i täktens stationära krossverk. Efter avslutad täkt avses området återgå till skogsområde.

Tidigare prövningar av verksamheten

Länsstyrelsen i dåvarande Älvsborgs län gav genom beslut den 20 juni 1996 (dnr 233-7038-95) tillstånd till täkt av berg och grus på fastigheten Vången 1:41 (nuvarande Vången 1:80) i Bengtsfors kommun. Tillståndet gällde till och med den 31 december 2005.

Miljöprövningsdelegationen lämnade, genom beslut den 27 juni 2006, under ärendets gång tillfälligt tillstånd till fortsatt verksamhet, till den 30 juni 2007, i enlighet med föregående tillstånd.

Inom verksamhetsområdet förekommer även ett asfaltsverk. En annan verksamhetsutövare ansvarar för detta.

Ärendets handläggning

Samråd om verksamhetens inverkan på omgivningen har skett enligt 6 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen har bedömt att verksamheten inte medför betydande miljöpåverkan.

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Länsstyrelsen den 5 september 2005. Ansökan har kungjorts i ortstidningarna. Miljöprövningsdelegationen lämnade genom beslut den 27 juni 2006 tillfälligt tillstånd för verksamheten inom det område som var avbanat i enlighet med föregående tillstånd.

Ärendet har remitterats till Vägverket, Dalslands miljönämnd samt Tekniska kontoret i Bengtsfors kommun. Synpunkter har inkommit från Dalslands miljönämnd. Sökanden har beretts möjlighet att yttra sig över inkomna synpunkter.

Länsstyrelsen har den 23 november 2007 skrivit ett yttrande med förslag till beslut. Detta har sänts för synpunkter till sökanden och övriga parter. Synpunkter har kommit in från sökanden och från Vägverket.

Samtal har under främst våren 2008 förts mellan bolaget och länsstyrelsen såsom tillsynsmyndighet om storleken av täktområdet, hur mycket naturgrus som bör få tas ut ur täkten och huruvida krossning ska få ske av grus samt beträffande efterbehandling av delar av täktområdet och hur stor säkerhet som erfordras.

Miljöprövningsdelegationen har i skrivelse den 17 oktober 2008 meddelat bolaget att under förutsättning att hela den östra slänten på ca 600 meter efterbehandlas har Länsstyrelsen bedömt att säkerheten kan sättas ned till 950 000 kronor. Länsstyrelsen har därefter som tillsynsmyndighet besiktigt den efterbehandlade östra slänten och har godkänt efterbehandlingen. Den begärda säkerheten har kommit in till Länsstyrelsen.

Klassificering av verksamheten

Verksamheten klassificeras enligt bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt SNI-kod (Svensk Näringsgrensindelning) punkt 14.2-0, d v s täkt av berg, sten, grus, sand, lera eller andra jordarter.

Från och med 1 januari 2008 klassificeras verksamheten, enligt förordning (SFS 2007:674) om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt SNI-kod punkt 10.20, d v s täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter och 10.11, d v s täkt av berg med verksamhetsområde större än 25 hektar.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Ansökan avser losshållning av totalt 800 000 ton berg och 200 000 ton grus och sand under en 20-årsperiod. Bergmaterialet avses främst användas som vägmaterial medan grusmaterialet främst avses levereras till närliggande betongindustrier samt vägbyggnadsentreprenörer och Banverket. Täktverksamheten bidrar till försörjningen av betong- och vägbyggnadsmaterial inom Bengtsfors kommun och angränsande kommuner.

Ansökan avser brytning ovan grundvattenytan. Täktbotten ligger minst en meter över grundvattenytan. Vissa naturgrusprodukter förädlas genom enkel siktning medan andra produkter fordrar krossning och sortering.

Berggrunden domineras av en medelkornig grå gnejs. Grusmaterialet är till huvuddelen grovt stenig grus. I den sydvästra delen av täktområdet dominerar sandfraktioner.

Aktuell bergexploatering har påslag från öster och drivs mot väster. Pallborrning inför sprängning utförs under en sammanlagd tid av ca två till tre veckor per år. Sprängning av berg beräknas normalt ske 2 gånger per år. Närboende meddelas inför sprängning om att sprängning kommer att ske. Skutknackning sker direkt vid den utsprängda salvan och sker ca tre till fyra dagar per år. Krossning av bergmaterialet kommer att ske inom täktområdet i stationär kross under en sammanlagd tid om två till tre månader per år.

Borrning och sprängning av berg utförs enligt ovan i kampanjer under vardagar kl 07-18. Krossning och sortering utförs också i kampanjer vardagar kl 07-18. Lastning och uttransport av material utförs vardagar kl 06-16 hela året.

Vid maximal produktion beräknas i medeltal 7-8 lastbilar till och från täktområdet varje arbetsdag. Inom täktområdet används dieseldriven borrhvagn, grävmaskin, lastmaskin, mobil förkross och dumper. Kross- och sorteringsverk är eldrivna. En successiv föryngring av maskinparken eftersträvas och de flesta av arbetsmaskinerna har lågemissionsmotorer.

Grundvattnets strömningsriktning är huvudsakligen söderut inom nuvarande täktområde. I grusavlagringens södra avlastningsbrant sprider sig grundvattnet solfjäderformat åt såväl sydväst som sydost i fortsättningen av grusavlagringen. Borttagande av naturgrus ovan grundvattenytan innebär att ett fördröjande 8-10 m mäktigt filter tas bort, varför omloppstiden ned till grundvattenytan blir snabbare. Täktverksamheten bedöms inte ha någon påverkan på vattenkvaliteten för närliggande fastigheters brunnar då stora avstånd råder mellan täkt och brunnar. I samband med sprängning kvarstår i det utsprängda bergmaterialet en del kväverester från använt sprängämne. Kvävet utlakas efterhand och kommer på sikt till grundvattnet. Då sprängning endast sker två gånger per år och kvävresterna kan antas vara små bedöms påverkan på grundvattnet vara försumbar.

Bullermätningar utfördes vid installation av kross- och sorteringsverk 1981. Mätvärdena underskred angivna gränsvärden.

Det har hittills inte framkommit några skador på byggnader i anslutning till täkten på grund av vibrationer till följd av sprängningar i täkten. Stor försiktighet iaktas vid borrning och sprängning med hänsyn till säkerheten och för att minimera omgivningspåverkan avseende buller, vibrationer och damm.

Det har hittills det inte framkommit att närboende varit störda av damning från täktverksamheten. Detta beror troligen på att täkten ligger inom vindskyddad skogsterräng och förhärskande vindar blåser från bostäderna sydväst om täktområdet samt av exploatören vidtagna åtgärder inom täktområdet mot damning. Täktområdets grusbelagda vägar kommer även fortsättningsvis att vattnas vid behov för att minska uppkommen damning från transportfordon.

Dieselbränsle kommer som tidigare att förvaras i slutna invallad tank under tak inom området för att minimera riskerna med utsläpp till mark. Smörjolja och övriga kemikalier förvaras i slutna behållare i låst förråd. Beredningsplan finns i det fall läckage av bränsle eller andra produkter ändå sker.

För den egna kontrollen av verksamheten föreslås bl a att grundvattennivåer kontrolleras i täkten och på närliggande fastigheter 2 gånger per år. Analys av grundvattnet föreslås vart tredje år. Mätning av markvibrationer föreslås också utföras.

Efter avslutad täkt bereds området för att skogsplanteras och återgå till skogsområde. Slänter görs inte brantare än 1:2.5. Bergslänter utformas som trappsteg. Eventuellt kvarvarande stenmjölsöverskott (fraktioner 0-4 mm) som inte är miljöfarligt avses användas i samband med efterbehandlingen.

Yttranden

Dalslands miljönämnd anser att ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen i stort är välarbetade och eftersom det rör fortsatt täkt anser miljökontoret inte att några förändringar i miljöpåverkan, störningar eller risker föreligger. De ställer sig dock något frågande till berednings- och saneringsplanen som utarbetats. Dels anser de att vissa prioriteringar behöver klargöras; det allra första steget bör vara att stoppa läckage och spridning. Nästa steg är att använda absorptionsmedel som redan bör finnas på plats. Dessutom är de frågande till om brunnar och grundvattenrör är lämpliga platser för sanering. Slutligen är det tillsynsmyndigheten, alltså Länsstyrelsen, som i första hand ska kontaktas vid ett utsläpp, inte miljökontoret. Miljökontoret anser att Länsstyrelsen bör ställa krav på en tydligare saneringsplan.

Länsstyrelsens yttrande med förslag till beslut

Miljökonsekvensbeskrivningen

Länsstyrelsens anser att miljökonsekvensbeskrivningen är tillräcklig i förhållande till de krav som ställs enligt 6 kap miljöbalken.

Lokaliseringen

En arkeologisk utredning har genomförts i enlighet med Länsstyrelsens beslut den 25 juli 2006 (dnr 431-38501-2006). En lämning av en stensättning återfanns (raä nr 122) vid undersökningen. Lödöse museum har slutfört en

arkeologisk undersökning och Länsstyrelsen bedömer att fornlämningen inte längre omfattas av kulturminneslagens bestämmelser.

Kulturmiljön i området i övrigt är redan starkt påverkad av täktverksamhet. Fortsatt och utvidgad täkt bedöms därför inte medföra någon ytterligare påverkan på kulturmiljön.

Täkten ligger inom riksintresseområde för naturvård (Ödskölts moar) där särskilt de geovetenskapliga intressena skall skyddas. En översyn av riksintresseområdet har gjorts i samband med upprättandet av materialförsörjningsplanen för Dalsland (Länsstyrelsen Västra Götaland 1999:18) där Ödskölts moar delades in i olika naturvärdesklasser. I sydöstra delen av det aktuella täktområdet finns ett område som gavs högsta naturvärde i materialförsörjningsplanen för Dalsland. Med den begränsning av brytningsområdet som Länsstyrelsen föreslagit berörs detta geologiskt värdefulla område marginellt. Med denna begränsning bedöms täkten inte påtagligt skada riksintressets värden.

Den kommunala översiktplanen, ÖP 90, anger att betydande grusförekomster finns i södra delen av kommunen. Brytning sker främst i områden som redan är påverkade. Några större konflikter bedöms därför inte föreligga mellan exploaterings- och bevarandebestämmelserna. Vidare anges att nya täkter bör prövas restriktivt inom riksintresseområdet Ödskölts moar, men utvidgningar av befintliga täkter kan medges efter noggrann prövning och främst vid återställningsarbeten. Grus bör ersättas av krossten där det är möjligt.

Enligt en utredning av Sveriges Geologiska Undersökning (Rapporter och meddelanden 115, 2004), "Geologiska formationer av nationell betydelse för vattenförsörjningen", ingår täktområdet i ett område som har en uttagskapacitet på >25 l/s och är av vikt för vattenförsörjningen (klass 1). Det höga värdet beror på att det finns få andra grundvattenområden i närheten. Bäckefors samhälles vattenförsörjning tillgodoses av en grundvattentäkt som ligger ca 1,5 kilometer söder om täktens verksamhetsområde. Grundvattentäkten har skyddsområde och skyddsföreskrifter enligt Länsstyrelsens beslut den 29 november 1973. Gränsen för grundvattentäktens yttre skyddsområde går ca 700 meter söder om verksamhetsområdesgränsen för befintlig och planerad berg- och grustäkt. Enligt den fördjupade översiktplanen för Bäckefors samhälle bedöms nuvarande vattentäkt ha en kapacitet att klara nuvarande och föreslagna bostadsutbyggnad. I dag finns dock ingen reservvattentäkt. Befintligt vattenverk i Ödskölt eller det gamla nedlagda vattenverket i Bäckefors anges som alternativ i den fördjupade översiktplanen. Aktuell grus- och bergtäkt bedöms inte riskera att påverka nuvarande vattentäkt för Bäckefors samhälle. Det har i ärendet inte framkommit krav på att området behövs som reservvattentäkt.

Vid en sammantagen bedömning är lokaliseringen, med den begränsning i yta som Länsstyrelsen angett, därför godtagbar.

Hushållning

Naturgrus är en ändlig resurs. Riksdag och regering har antagit nationella miljömål som innebär att naturgrus bara skall användas när det inte finns alternativ. I övrigt skall grusavlagringarna sparas för bl a nutida och framtida vattenbehov. I dagsläget är det framförallt de finare kornstorlekarna (sand och fingrus) i betongframställning och till vattenrening, som naturgrus inte kan ersättas av annat material. Det finns i dagsläget en eller två bergtäkter i länet som kan leverera alla fraktioner från krossat berg till betongindustrin.

Täktens naturgrusmaterial domineras av grusfraktionerna vilka, enligt ovan, idag kan ersättas av bergmaterial. Länsstyrelsen anser därför att täkten är mindre lämplig ur naturgrushushållningssynpunkt. Ansökan omfattar dock till huvuddelen uttag av berg. Bergmaterialet från täkten lämpar sig för framställning av asfalt vilket ställer vissa kvalitetskrav. Berget finns nära markytan centralt i täkten, där berget går upp i dagen. Längre norrut, västerut och österut täcks berget av ett jordtäckte, bestående av främst grusmaterial, med tilltagande tjocklek bort från hällen.

Länsstyrelsen bedömer att det kan vara skäligt att tillåta utvidgad täkt av berg samt i samband med berguttaget godta visst uttag av naturgrus. Jorddjupet tilltar bort från bergklacken. Jorddjupet bör inte bli för djupt i förhållande till volymen brytbart berg över täktbotten. Grusmaterialet är enligt siktanalyser från provgropar (gjorda i samband med tidigare provningar av verksamheten) grovt i de norra och östra delarna av ansökt brytningsområde. Länsstyrelsen anser därför att täktens brytningsområde skall begränsas norrut. Länsstyrelsen har dragit begränsningslinjen ca 50 meter norr om det område som är angivet att berget går i dagen. Längre norrut finns uppgift från en provgrop som anger över 10 meters jordtäckte. I de västliga delarna av ansökt brytningsområde förekommer moig lera under 2 meter grusig sand. Direkt sydväst om berghällspartiet finns uppgift om 7 meters lager med sandigt grus. Det är osäkert hur stort utbredningsområde leran har och hur stora jorddjup som förekommer väster om vägen som idag går i nord-sydlig riktning genom ansökt brytningsområde.

I täktens sydvästra brytfront finns partier där sand är den dominerande kornstorleken. Denna brytfront ligger i direkt anslutning till ett område som i materialförsörjningsplanen för Dalsland getts högsta naturvärde. Utvidgad brytning åt sydväst behöver därför begränsas kraftigt. Ett visst fortsatt uttag kan dock ske utan risk för påtaglig skada på riksintresset. Detta uttag ger viss tid för närliggande betongindustrier att successivt anpassa produktionen till endast använda bergkross till alla ingående fraktioner. Länsstyrelsen förslår därför att vägen skall utgöra begränsningslinje åt väster i den norra delen av täkten.

Täkten ligger i nära anslutning till Färgelanda kommun där det i dagsläget endast finns en, i de södra delarna av kommunen, tillståndsgiven bergtäkt (kombinerad grus- och bergtäkt). I övrigt finns endast grustäkter för produk-

tion av ballastmaterial. Närmsta bergtäkter norrut finns på 1,5-2 mils avstånd i Dals Eds och Bengtsfors kommuner.

Samhällets behov av bergmaterial väger enligt Länsstyrelsens bedömning tyngre än intresset av att bevara denna plats utan fortsatt och utvidgat ingrepp. Dock behöver täktområdets utbredning begränsas, i enlighet med Länsstyrelsens förslag, med hänsyn till hushållningsbestämmelserna i miljöbalken.

Skäl till begränsning i mängd och tid

Etableringen, med angivna begränsningar i yta och total uttagsvolym, bedöms som tillåtlig idag. Då utvidgningen sker i ett område som ligger inom riksintresse för naturvård samt har utpekats som potentiellt intressant för framtida vattenförsörjning och det sker snabb teknikutveckling inom ballastbranschen med avseende på materialförsörjning till betongindustrin anser Länsstyrelsen att tillstånd inte bör medges i mer än tio (10) år. Under denna period bör sökanden ha tid på sig att finna en alternativ plats för uttag av berg lämpat för produktion av asfalt samt samhället fått en god bild av ifall de produkter som idag kräver naturgrus som råvara helt kan försörjas med bergkrossmaterial. Länsstyrelsen finner det därför skäligt att tillståndet tidsbegränsas till tio år.

Motivering av villkor

Det är enligt Länsstyrelsens mening inte förenligt med miljöbalkens grundläggande hushållningsbestämmelser att använda naturgrus för framställning av krossprodukter. Samhällets behov av krossprodukter skall tillgodoses genom produktion i bergtäkter. Av denna anledning har Länsstyrelsen med villkor för täktverksamheten förbjudit krossning av det utbrutna naturgrusmaterialet.

Då viss brytning kommer att ske mot väster och fortsatt in i de delar av riksintresseområdet som i materialförsörjningsplanen för Dalsland utpekats som särskilt geologiskt värdefullt skall en geologisk dokumentation utföras innan ytterligare brytning sker i slänten samt innan slänten efterbehandlas. Dokumentationen skall utföras av jordartsgeologisk sakkunnig person.

Det är av stor vikt att slänter och täktbotten vid avslutad täkt täcks med avbaningsmassor från täkten för att påskynda vegetationsetablering och därmed bättre skydda grundvattnet för framtiden.

Det i ansökan föreslagna kontrollprogrammet är enligt Länsstyrelsens mening inte tillräckligt med avseende på främst vibrationer och vattenkontroll. Ovanligt höga grundvattennivåer förekom i täkten vid årsskiftet år 2000-2001 (tillsynsärende dnr 545-352-2001). För att minska risken för miljöpåverkan vid en eventuell framtida liknande situation behövs bättre kontroll av grundvattnet. Ett nytt förslag till kontrollprogram skall därför insändas till Länsstyrelsen senast sex månader efter det att detta beslut vunnit laga kraft. En beredskaps- och saneringsplan skall ingå i verksamhetens egenkontroll

och den behöver uppdateras enligt synpunkter i yttrande från Dalslands miljömynd.

Villkoren i övrigt avviker inte från vad som är brukligt vid berg- och grustäkter med liknande storlek och omgivning. Villkoren är satta för att begränsa verksamhetens påverkan på omgivande bebyggelse och naturmiljö.

Säkerhet

Säkerheten har beräknats utifrån kostnaden att efterbehandla täktområdet. Täktområdets storlek är ca 260 000 m². Markytans ursprungliga nivå är ca 166 m över havet och brytningen avses gå ned till 152,5 meter över havet. Bergbranter på ca 12 m kan uppstå. Huvuddelen av slänterna består dock av lösa jordarter av naturgrus. Gruslänternas höjd har uppskattats till 8 m i medeltal. Täktbotten utgör stora ytor som behöver täckas med avbaningsmassor. Kostnaden för att efterbehandla täkten beräknas till 1,3 miljoner kronor.

Under tillståndstiden på tio år kan kostnadsutvecklingen skifta, vilket kan medföra att Miljöprövningsdelegationen, med stöd av 16 kap. 3 § andra stycket miljöbalken, kan ompröva säkerhetens storlek och därmed begära in en ny säkerhet för verksamheten.

Sammanfattning

Länsstyrelsen bedömer att planerad täktverksamheten i sin helhet inte är förenlig med miljöbalkens mål och krav på en från allmän synpunkt lämplig hushållning med mark- och vattenresurserna. Länsstyrelsen anser därför att täktens verksamhets- och brytningsområde behöver minskas i förhållande till vad som angetts i ansökan.

Inkomna synpunkter på Länsstyrelsens yttrande

Örs Cementgjuteri AB som bedriver verksamhet i Mellerud använder ballastmaterial från täkter i Bengtsfors för tillverkning av rör, brunnar m.m. Man förväntas dubbla produktionen de närmaste åren. Bolaget uppger att man till största delen behöver naturgrus för sina produkter och att krossat material inte kan ersätta naturgruset.

Betongprodukter i Högsäter AB har uttryckt sin oro för tillgången på basråvaror till bolagets produktionsanläggning i Dalsland som huvudsakligen består av betongelement till byggindustrin. Anläggningen behöver 10-15 000 ton/år med ballast (sand, grus och singel), varav 60 % är gjut- och mursand. Efter utbyggnaden kommer bolaget att behöva betydligt större kvantiteter. Behovet är ca 80 000 ton ballast per år. Bolaget räknar dock med att behöva minst 40 % naturgrus med dagens cement. Det innebär ett behov av mellan 30 000 till 35 000 ton/år med natursand. Att då höra att kringliggande täkter har tillstånd på ca 7000 ton/år innebär att man blir orolig för framtiden och den satsningen som nu har påbörjats. Huvuddelen av

dagens tillverkning kräver en inblandning av naturgrus som finmaterial, detta för att produceras med rimliga mängder av cement. Det är idag annars normalt att ersätta detta finmaterial med cement alternativt med kalk. Bolaget ifrågasätter om det är mer miljövänligt att bryta kalk och bränna och frakta detta än brytning och siktning av sand. Bolaget önskar att Länsstyrelsen som nu driver denna kampanj mot grus och sand redovisar det underlag som stödjer att det är miljövänliga att använda kalk alternativt mala ned berg till denna fina fraktion.

AB Färdig Betong har gjort en inventering av övriga täkter i området för att utröna alternativ till minskade uttagsmängder från täkten vid Vången. Inventeringen visar att det saknas täkter med kvalitet och uttagsvolym som motsvarar bolagets behov av naturgrus. Det pågår forskning inom Färdig Betong för att undersöka hur man kan öka andelen krossat berg i stället för naturgrus. Det går dock inte att ersätta hela grusfraktionen (0-8 mm) utan att cementmängden når en oacceptabelt hög nivå. För utbytet krävs att det finns ett grusmaterial i fraktionen 0-4 mm och att ballastproducenten kan framställa ett material i fraktionen 4-8 mm. Fraktionen 0-4 mm håller på att bli en bristvara.

Sökanden anför följande.

Volymer och krossning. Volymen grus som önskas brytas är 100 000 ton. Företaget vill även att krossning ska kunna ske av överkorn varmed avses material över 8 mm (se villkor 2). De krossade överkornen kan då ingå som en del av betongballasten.

Efterbehandling av grusslänt i östra och södra delen av täkten. Den östra slänten i berg- och naturgrustäkten på fastigheten är färdigbruten och skall efterbehandlas. En besiktning av länsstyrelsen efterfrågas under arbetets gång. Bolaget anser att slänten i den södra delen av täkten är avslutad och efterbehandlad. Vegetation har självsått i denna slänt. Bolaget önskar därför att länsstyrelsen besiktigar och godkänner den södra slänten.

Säkerheten. Med anledning av att den östra delen av täkten inom kort kommer att vara färdigt efterbehandlad och den södra är klar enligt ovan, önskar företaget få säkerheten nedsatt till 500 000 kr.

Tillsynsbesök av länsstyrelsen med anledning av efterbehandling.

Länsstyrelsen såsom tillsynsmyndighet har i slutet av oktober 2008 besiktigat efterbehandlingen av den östra slänten av täkten och har godkänt efterbehandlingen av denna del av täkten.

Miljöprövningsdelegationen har den 17 oktober 2008 meddelat bolaget att säkerheten kan minskas från 1 300 000 kr till 950 000 kr med anledning av utförd efterbehandling av täkten.

Skälen för miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationen anser liksom länsstyrelsen att täktverksamhet endast får bedrivas inom det brytningsområde som anges på kartbilaga 1. Det innebär att täktverksamhet inte får bedrivas inom delar av de västra och norra områdena som omfattas av ansökan.

Tillståndet innebär utökad brytning av grus med 25 000 ton till 100 000 ton. Denna volym beräknas finnas inom brytningsområdet och den behöver tas bort för att komma åt det underliggande berget. Miljöprövningsdelegationen delar länsstyrelsens inställning att naturgrus främst bör användas för ändamål där gruset inte kan ersättas av annat material. Naturstenar som finns i gruset bör användas för prydnadsändamål eller liknande där stenarna är speciellt lämpade i stället för att krossas. För att få en skälig tid för omställning av produktionen och finna alternativa avsättningsmöjligheter bör dock krossning av utbrutet material i täkten få ske under en övergångsperiod på två år.

Eftersom 600 meter av den östra slänten i täkten har återställts och detta återställningsarbete har godkänts är det befogat att minska storleken på säkerheten för återstående efterbehandlingsarbeten från 1 300 000 kr till 950 000 kr.

Med anledning av att handläggningstiden blivit längre än förväntat bör tillståndstiden förlängas med ett år jämfört med beslutsförslaget.

I övrigt delar miljöprövningsdelegationen länsstyrelsens bedömning vad gäller verksamhetens tillåtlighet och förslag till villkor.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Miljödomstolen, se bilaga 2, (formulär nr O 25).

Ärendet har beretts av Katarina Wallinder, miljöskyddsenheten, som varit föredragande i Länsstyrelsens yttrande. I Länsstyrelsens yttrande har Siv Hansson varit beslutande och Susanne Axelsson, kulturmiljöenheten deltagit.

Miljöprövningsdelegationens beslut har fattats av ordföranden Magnus Sandström och miljösakkunnig Anna-Karin Davidsson.

Magnus Sandström

Anna-Karin Davidsson

Bilaga

Karta över verksamhetsområdet (1)

Beslut om kungörelsedelgivning och hur man överklagar (2)

Täktplan (3)

Allmän information för täktverksamhet (4)

Kopia av beslutet med karta över verksamhetsområdet till

Naturvårdsverket

Vägverket

Skogsvårdsstyrelsen

Lantmäterimyndigheten

Skatteverket, Rätts- och utvecklingsenheten, Box 2845, 403 20 Göteborg

Dalslandskommunernas kommunalförbund

Betongprodukter i Högsäter AB, Pl 2001, 450 63 Högsäter

Örs Cementgjuteri AB

AB Färdig Betong, Kalkbruksgatan 8, 417 07 Göteborg

Kommunkansliet i Bengtsfors kommun

Varadero Utveckling AB, Föreningsgatan 4 A, 411 27 Göteborg

MPD (ordförande, sakkunnig)

KW

Kulturmiljöenheten

DRK

Pärmen

Tillhör Miljöprövningsdelegationens beslut dnr 551-46494-2005

Vången 1:80, Bengtsfors kommun

● Koordinater (RT90):
1288 000, 6528 200

Verksamhetsområde

VÅNGEN

Översiktskarta

0 100 200 400 Meters

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I MILJÖMÅL

Den som vill överklaga miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Svea Hovrätt, Miljööverdomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till miljödomstolen och måste ha kommit in till miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Miljööverdomstolen meddelar **prövningstillstånd**. Miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas,
2. anledning förekommer till ändring i det slut som miljödomstolen har kommit till, eller
3. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står miljödomstolens avgörande fast. Det är därför

viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av miljödomstolens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende miljödomstolens dom enligt klagandens mening är oriktig,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Om klaganden anlitar ombud ska ombudet sända in fullmakt i original samt uppgive namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar lämnas av miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.